

REPORT

Harmonizace sociálních standardů EU

Čtvrtek 8. června 2017, 18:30 – 20:00
Galerie Café Louvre, Národní 22, Praha

- **Dne 8. června jsme ve spolupráci s Jacques Delors Institute uspořádali v Galerii Café Louvre debatu na téma "Harmonizace sociálních standardů EU". S naším výzkumníkem a autorem analýzy Michalem Vítem v roli moderátora debatovali poslankyně Evropského parlamentu Martina Dlabajová (ALDE / ANO), novinář a politolog Václav Drozd a Pavel Fischer, ředitel STEM Ústavu empirických výzkumů.**

Poté, co debata byla zahájena a Michal Vít představil všechny hosty, vyzval Pavla Fischera aby účastníky uvedl do problematiky sociálních standardů. Fischer vzpomínal právě na Jacquese Delorse a jeho "trojčlenku" skládající se ze tří klíčových hodnot – soutěže, spolupráce a solidarity. Zdůraznil, že to měl Delors na mysli, když koncipoval uvedení jednotné měny a na to také pod neoliberálními podmínkami doposud zapomínáme. Dále uvedl, že *"veřejnost má pocit, že už včera bylo pozdě začít přemýšlet nad důchodovou reformou. Ovšem vize sociálního státu není u veřejnosti konsensuální."* Zakončil svá úvodní slova s apelem: *"musíme sblížovat a konvergovat sociální podmínky. Žijeme v uzavřeném systému a možná už konečně přišel čas, kdy se můžeme začít inspirovat u sousedů."*

Michal Vít dále směřoval svoji poznámku o spojitosti harmonizace sociálních podmínek a integračního procesu na poslankyni Evropského parlamentu Dlabajovou a vyzval ji tak, aby se ujala slova. Martina Dlabajová vysvětlila,

čemu se právě v rámci Evropského parlamentu věnuje – zprávě o mobilitě pracovníků a zprávě o sociálním dumpingu. Vzpomněla též na své roky podnikání a jak je podle ní důležité se pokusit v budoucnosti sjednotit zejména pracovní trh: *"v současnosti v EU nemáme jeden trh práce, ale 28 trhů práce – chybí tomu "paneuropský" pohled"*, pokračovala, *"trh práce je zajímavý integrační prvek, který by si EU zasloužila."* Poté pokračovala povzdechem nad narůstajícím protekcionismem v Evropském parlamentu, jelikož některá opatření navrhnuta různými členskými státy spíše škodí integraci trhu. Integrace, které je potřeba, pokud zvážíme, že každý členský stát s vlastní regulací trhu a sociální politikou má k tomu v této oblasti více než sedmdesát dalších evropských směrnic.

Diskuze se přesunula k poslednímu řečníku, nímž byl Václav Drozd. Ten na úvod reflektoval dosavadní výstupy ostatních hostů s tím, že i on zdůraznil klíčovou harmonizace sociálních podmínek v rámci EU: *"harmonizace sociálních standardů je nezbytná pro udržení evropského*

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

projektu a zmírnění negativních důsledků jednotného trhu.“ Zdůraznil ovšem, že ne všichni se můžou soutěže zúčastnit. V rámci EU je stále mnoho znevýhodněných skupin, jako cizinci, ženy nebo periferní země jako například Bulharsko. Pléna se zeptal: *“je to ta Evropa, kterou chceme v budoucnosti vidět?”*. Česká republika dle něho také není zrovna vítězem. Drozd tedy navrhol jako jedno z možných řešení stanovení jednotné celoevropské minimální mzdy. Zároveň s ní její nominální a automatické zvyšování i omezení nekalých daňových optimalizací – to by mohlo alespoň částečně omezit tlak trhu.

Tímto první příspěvky našich hostů skončily a moderátor Michal Vít se zeptal, zda skutečně má být sociální dimenze navázána na jednotný vnitřní trh. Slova se opět ujal Pavel Fischer, který rozporoval Drozdovi v otázce, zda lze z jistých sociálních nespravedlností vinit Evropskou unii. Fischer opět udal příklad důchodové reformy, na které je podle něho potřeba pracovat zejména doma – v České republice. Dlabajová reagovala na otázku s tím, že je samozřejmě potřeba nějakých politických rozhodnutí, ale vůle otevřít smlouvy a rozdělit pravomoci není. Role EU musí zůstat, například skrz doporučení, v jejím poradním charakteru. Souhlasila s Fischerem, že je potřeba se dívat na příklady zemí kde to funguje a kde to nefunguje. Navázala tak na svůj předchozí apel na sjednocení pracovního trhu: *“otázka mzdové hladiny je opět problémem nehomogenizovaného pracovního trhu.”* Poté dodala, že si myslí, že v rámci konvergenčního procesu se za posledních 25 let země EU výrazně přiblížily. Jedná se o proces, který nelze příliš uměle regulovat, musíme tedy sjednotit pracovní trhy a jejich podmínky. *“Některé pracovní trhy mají velmi specifické podmínky”,* pokračovala, *“jako například trhy jižních států, které jsou velmi uzavřené a nejsou schopné přesouvat pracovní sílu. To formuje aktuální cenu práce – a to je jeden z příkladů, kdy bude ona integrace velmi obtížná.”* Dlabajová tak na závěr vyzvala dalšího z řečníků Václava Drozda, aby reagoval na otázku konvergence mezd, o které předtím hovořil.

Drozd odpověděl, že je potřeba aby fungovaly silné odbory, které využijí stoupající ekonomiky k vyjednávání o vyšších mzdách. Je potřeba sebevědomých pracovníků, kteří budou bojovat za svá práva. V tomto ohledu by

se Česká republika mohla inspirovat sousedním Německem. Podle Drozda jsou zde dvě klíčové otázky, na které bychom se měli ptát: zda je EU v podobě jaké je schopna převzít určité kompetence národních států, a potažmo jestli na to má adekvátní nástroje. Druhou otázku, kterou uvedl, byla, zda opravdu máme nějaký “evropský” národ. Neexistence takového evropského národa může, podle Drozda, představovat pro Unii velký problém. *“Dochází v rámci EU k formulování této evropské identity?”* se na závěr zeptal pléna.

Poslankyně Dlabajová se opět obrátila směrem k Drozdovi s otázkou ohledně praktické realizace společné minimální mzdy. Palčivý byl podle ní příklad Lucemburska, kdy by se tak obyvatelům Lucemburska na základě vypočítaného průměru jejich minimální mzda výrazně snížila: *“jak by toto bylo podle Vás možné v rámci evropského parlamentu vyjednat?”* Drozd v reakci uvedl, že by snížení nemuselo být tak drastické a že se domnívá, že by to bylo možné v rámci politického vyjednávání zrealizovat. Následovala otázka z publika vztahující se k politickému extrémismu, která Evropa v poslední době zažívá. *“Vazba politického extremismu k reformám vztahující se k pracovním a mzdovým politikám je velmi silná,”* uvedl Drozd v reakci. Dále dodal, že logika té volby extrémistických stran je složitější – roli hrají nejen socio-ekonomické podmínky, ale také ty kulturní. Dlabajová zdůraznila, že i diskuze, která se odehrává na půdě Evropského parlamentu, jsou často silně ideologická – všichni si silně hájí své národní zájmy. Fischer uvedl, že je také potřeba zvážit jaké otázky řešit dohromady a jaké zvlášť, předkládajíc výsledky průzkumu: *“při průzkumech veřejného mínění jak v Česku tak Německu skončilo téma sociální politiky na posledním místě.”* Na konec zazněla poslední otázka z publika mířena na Drozdův pojmu “evropského lidu. Václav Drozd dodatečně vysvětlil, že *“pokud chceme udržovat suverénní EU, musí Unie z něčeho čerpat legitimitu. Každý suverén musí mít svůj lid.”* Dodal, že je důležité nerezignovat na konstruování společných hodnot – je možné evropský lid formulovat pozitivně. Na závěr Dlabajová souhlasila – *“je důležité budovat společné hodnoty, které jistě máme a kvůli kterým jsme také do EU vstoupili.”*

